

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ ՈՐՈՇՈՒՄ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԴԻՄՈՒՄԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Քաղ. Երևան

12 հոկտեմբերի 2026 թ.

Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը՝

Նախագահությամբ՝

Ս. Սաֆարյանի

Անդամակցությամբ՝

Վ. Վարդանյանի

Ա. Վաղարշյանի

Քննության առնելով Տիգրան Վարդանյանի անհատական դիմումի
ընդունելիության հարցը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց .

1. Տիգրան Վարդանյանի (այսուհետ նաև՝ Դիմող, ներկայացուցիչ՝ փաստաբան Դավիթ Ավագյան) անհատական դիմումը Սահմանադրական դատարան է մուտքագրվել 2026 թվականի սեպտեմբերի 25-ին:

Դիմողը Սահմանադրական դատարան ներկայացրած իր դիմումում խնդրել է.

«ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 72-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետը՝ համակցված «Քրեակարարողական ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 45-րդ հոդվածի հետ, ճանաչել ՀՀ Սահմանադրության 61-րդ հոդվածի 1-ին մասին և 63-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 75-րդ և 79-րդ հոդվածին հակասող և անվավեր»:

2. Ներկայացնելով թիվ ՎԴ6/0771/05/24 վարչական գործի դատավարական նախապատմությունը, Եվրոպական դատարանի, Սահմանադրական դատարանի և Վճռաբեկ դատարանի իրավական դիրքորոշումները՝ Դիմողը գտնում է, որ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 72-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետով սահմանված՝ վարչական ակտի վիճարկման համար նախատեսված ժամկետի կիրառումը տվյալ իրավահարաբերության նկատմամբ չի ապահովում իր՝ Սահմանադրությամբ երաշխավորված դատական պաշտպանության իրավունքի արդյունավետ իրականացումը:

Դիմողը նշում է, որ իր դեպքում 2024 թվականի հունվարի 15-ի թիվ 28-Ա հրամանը չի կարող դիտարկվել մեկուսացված հետագա վարչական գործընթացներից, քանի որ այդ հրամանի հետ կապված հարցերը շարունակել են քննարկվել վարչական մարմնի կողմից, և հետագայում՝ 2024 թվականի հուլիսի 16-ին, ընդունվել է թիվ 520-Ա հրամանը:

Վերոնշյալ դիրքորոշումը Դիմողը հիմնավորում է այն փաստարկով, որ օրենսդիրը հատուկ օրենքով՝ «Քրեակատարողական ծառայության մասին» օրենքի 45-րդ հոդվածով տարանջատել է քրեակատարողական ծառայությունում զբաղեցրած պաշտոնից ազատելու մասին որոշումը քրեակատարողական ծառայությունից ազատելու մասին որոշումից, հետևաբար՝ դրանք չեն կարող նույնացվել, մասնավորապես՝ տարբեր են նաև նշված որոշումներով նախատեսվող իրավական հետևանքները:

Դիմողը նշում է, որ ծառայությունում զբաղեցրած պաշտոնից ազատման մասին որոշման ընդունմամբ քրեակատարողական ծառայողի աշխատանքային հարաբերությունները մեծամասամբ չեն դադարեցվում, վերջիններս գրանցվում են քրեակատարողական ծառայության կադրերի ռեգերվում և առաջին 4 ամսվա համար ծառայողին վճարվում է նրա զբաղեցրած վերջին պաշտոնի համար սահմանված պաշտոնային և կոչման համար տրվող դրույքաչափերը, իսկ վերջին երկու ամսվա համար՝ կոչման համար նախատեսված դրամական բավարարում, և վկայակոչված ժամանակահատվածը հաշվարկվում է որպես ստաժ: Դիմողի կարծիքով՝ այդ հանգամանքը պետք է հաշվի առնվեր նաև դատարան դիմելու ժամկետը որոշելիս:

Դիմողը նշում է, որ վարչական մարմնի կողմից իր դիմումների և բողոքների քննարկումը, դրանց վերաբերյալ վարչական ակտերի ընդունումը և նույն իրավահարաբերության շրջանակում նոր վարչական ակտի ընդունումը վկայում են, որ իր իրավունքների պաշտպանության գործընթացը վարչական մարմնում շարունակվել է: Հետևաբար, Դիմողի կարծիքով, այդ գործընթացը չպետք է անտեսվի միայն այն պատճառով, որ սկզբնական վարչական ակտի ընդունման պահից անցել է օրենքով սահմանված ժամկետը:

Դիմողի կարծիքով՝ նշված տարբերակմամբ պայմանավորված՝ դատարան դիմելու իրավունքն իրացնելու անհրաժեշտությունը ծագում է ռեգերվում գտնվելու

առավելագույն 6-ամսյա ժամկետը լրանալուց հետո կայացվող ծառայությունից ազատվելու որոշման ընդունումից հետո:

Դիմողը պնդում է, որ վիճարկվող դրույթի՝ իր նկատմամբ կիրառված մեկնաբանության հետևանքով իր համար փաստացի անհնարին է դարձել վարչական ակտի դատական կարգով վիճարկումը, թեև իր կողմից իրականացվել են վարչական պաշտպանության միջոցներ, և նույն իրավահարաբերության շրջանակում հետագայում ընդունվել է նոր վարչական ակտ: Դիմողի կարծիքով՝ նման պայմաններում ժամկետի վերաբերյալ ձևական մոտեցումը հանգեցնում է ոչ թե դատական պաշտպանության իրավունքի իրականացման կարգավորմանը, այլ այդ իրավունքի փաստացի սահմանափակմանը:

Դիմողը վիճարկվող իրավակարգավորման սահմանադրականության հարցը կապում է նաև Սահմանադրության 61-րդ հոդվածով երաշխավորված՝ արդյունավետ դատական պաշտպանության իրավունքի հետ: Նրա դիրքորոշմամբ՝ անձին պետք է հնարավորություն տրվի դատարանում վիճարկելու իր իրավունքներին վերաբերող վարչական ակտը, իսկ այդ հնարավորությունը չպետք է բացառվի այնպիսի ժամկետային կարգավորման կիրառմամբ, որը հաշվի չի առնում տվյալ իրավահարաբերության զարգացման ընթացքում տեղի ունեցած վարչական գործընթացները:

Դիմողը նաև հիմնավորում է, որ դատական պաշտպանության ժամկետների սահմանումն ինքնին չի կարող մեկնաբանվել այնպես, որ անձը գրկվի իր իրավունքների դատական պաշտպանության հնարավորությունից: Նրա դիրքորոշմամբ՝ ժամկետային սահմանափակումը պետք է կիրառվի՝ հաշվի առնելով կոնկրետ իրավահարաբերության առանձնահատկությունները և անձի կողմից իր իրավունքների պաշտպանության ուղղությամբ կատարված գործողությունները:

Դիմողը, ըստ էության, խնդրահարույց է համարում այն իրավական իրավիճակը, երբ նույն վարչական իրավահարաբերության շրջանակում վարչական մարմնի կողմից հետագայում ընդունված ակտերը և անձի կողմից իրականացված վարչական պաշտպանության գործողությունները չեն կարող ազդեցություն ունենալ դատարան դիմելու ժամկետի հաշվարկի վրա, և արդյունքում անձը չի կարող դատական կարգով վիճարկել իր իրավունքներին վերաբերող վարչական ակտը:

3. Ելնելով դիմումի և դիմումին կից ներկայացված փաստաթղթերի ուսումնասիրության արդյունքներից և ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի (այսուհետ նաև՝ Սահմանադրական օրենք) 29 և 69-րդ հոդվածների պահանջներով՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը գտնում է, որ սույն անհատական դիմումով գործի քննությունը **ենթակա է մերժման՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ.**

Սահմանադրության 169-րդ հոդվածի 1-ին մասի 8-րդ կետի համաձայն՝ Սահմանադրական դատարան կարող է դիմել յուրաքանչյուր ոք՝ կոնկրետ գործով, երբ առկա է դատարանի վերջնական ակտը, սպառվել են դատական պաշտպանության բոլոր միջոցները և վիճարկում է այդ ակտով իր նկատմամբ կիրառված նորմատիվ իրավական ակտի դրույթի սահմանադրականությունը, ինչը հանգեցրել է Սահմանադրության 2-րդ գլխում ամրագրված իր հիմնական իրավունքների և ազատությունների խախտման՝ հաշվի առնելով նաև համապատասխան դրույթին իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությունը:

Սահմանադրական վերոհիշյալ դրույթն իր ամրագրումն է ստացել նաև Սահմանադրական օրենքի 69-րդ հոդվածի 1-ին մասում, որը սահմանում է այն հիմքերը, որոնց միաժամանակյա առկայության պարագայում ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձը կոնկրետ գործով անհատական դիմում կարող է ներկայացնել Սահմանադրական դատարան:

Դրանք են՝

- ա) երբ կոնկրետ գործով առկա է դատարանի վերջնական ակտը,
- բ) երբ սպառվել են ներպետական դատական պաշտպանության բոլոր միջոցները,
- գ) երբ վիճարկվում է այդ ակտով իր նկատմամբ կիրառված նորմատիվ իրավական ակտի դրույթի սահմանադրականությունը, ինչը հանգեցրել է Սահմանադրության 2-րդ գլխում ամրագրված իր հիմնական իրավունքների և ազատությունների խախտման՝ հաշվի առնելով նաև համապատասխան դրույթին իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանությունը:

Սահմանադրական օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի համաձայն՝ Սահմանադրական դատարանը գործի քննությունն ամբողջությամբ կամ մասամբ մերժելու մասին աշխատակարգային որոշում է ընդունում նույն օրենքի 69-րդ հոդվածով նախատեսված **այլ դեպքերում**:

Սահմանադրական օրենքի 69-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ անհատական դիմումները կարող է Սահմանադրական դատարան ներկայացնել ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձը դատական պաշտպանության բոլոր միջոցներն սպառելուց՝ **վերջնական դատական ակտն օրինական ուժի մեջ մտնելուց ոչ ուշ, քան վեց ամիս հետո**:

Սահմանադրական օրենքի 69-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ անհատական դիմումներով գործի քննությունը, ի լրումն նույն օրենքի 29-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերի, կարող է մերժվել նաև այն դեպքերում, երբ **լրացել է Սահմանադրական դատարան դիմելու համար նույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված վեցամսյա ժամկետը**:

Վերը ներկայացված դրույթներով ամրագրված կարգավորումները համադրելով սույն գործի փաստերի հետ՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը հանգում է հետևյալ եզրակացության.

15.01.2024 թ. ՀՀ ԱՆ քրեակատարողական ծառայության (ՔԿԾ) պետի թիվ 28-Ա հրամանով Դիմողն ազատվել է զբաղեցրած պաշտոնից և գրանցվել ՔԿԾ կադրերի ռեգերվում: 26.03.2024 թ. Հայցվորը և այլ ծառայողներ զեկուցագիր են ներկայացրել ՀՀ արդարադատության նախարարին՝ վերադասության կարգով բողոքարկելով 15.01.2024 թ. հրամանները: 27.05.2024 թ. ՀՀ արդարադատության նախարարի թիվ 49-Ա որոշմամբ հարուցված վարչական վարույթը կարճվել է: 24.05.2024 թ., 13.06.2024 թ. և 11.07.2024 թ. Հայցվորին առաջարկվել են ՔԿՀ այլ պաշտոններ, որոնք նա մերժել է (ոչ հավասարազոր լինելու և ցածր վարձատրության պատճառով): 16.07.2024 թ. ՔԿԾ պետի թիվ 520-Ա հրամանով Դիմողն ազատվել է քրեակատարողական ծառայությունից՝ կադրերի ռեգերվում գտնվելու առավելագույն ժամկետը լրանալու պատճառով (հրամանն ստացվել է 17.07.2024 թ.): 26.07.2024 թ. Դիմողը հայցադիմում է ներկայացրել Վարչական դատարան՝ ընդդեմ ՔԿԾ-ի՝ պահանջելով անվավեր ճանաչել 15.01.2024 թ. թիվ 28-Ա և 16.07.2024 թ. թիվ 520-Ա հրամանները, վերականգնել աշխատանքում և բռնագանձել հարկադիր պարապուրդի գումարը: 01.07.2025 թ. Դատարանը սահմանել է ժամկետ միջնորդության փաստերը համալրելու համար, և 22.07.2025 թ. ներկայացվել է բաց թողնված դատավարական ժամկետը վերականգնելու միջնորդություն: 29.07.2025 թ. Վարչական դատարանը բավարարել է 15.01.2024 թ. թիվ 28-Ա հրամանը վիճարկելու բաց թողնված դատավարական ժամկետը վերականգնելու միջնորդությունը: 26.09.2025 թ. ՀՀ վերաքննիչ վարչական դատարանը բավարարել է ՔԿԾ վերաքննիչ բողոքը, վերացրել է Վարչական դատարանի 29.07.2025 թ. որոշումը և մերժել բաց թողնված ժամկետը վերականգնելու միջնորդությունը: **11.03.2026 թ. Վճռաբեկ դատարանը** մերժել է Վերաքննիչ դատարանի որոշման դեմ ներկայացված վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը: 25.09.2026 թ. **Դիմումատուն դիմել է Սահմանադրական դատարան:**

Սույն անհատական դիմումի և կից ներկայացված փաստաթղթերի ուսումնասիրության արդյունքում պարզ է դառնում, որ խնդրո առարկա գործով վերջնական դատական ակտը թիվ ՎԴ6/0771/05/24 վարչական գործով Վճռաբեկ դատարանի՝ «Վճռաբեկ բողոքը վարույթ ընդունելը մերժելու մասին» որոշումն է, որը **կայացվել և օրինական ուժի մեջ է մտել 2026 թվականի մարտի 11-ին:**

«Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի 31-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *դիմումներով, ամիսներով կամ օրերով հաշվարկվող ժամկետների ընթացքն սկսվում է այն օրացուցային տարվա, ամսվա, ամսաթվի կամ վրա հասած իրադարձությանը հաջորդ օրվանից, որով որոշված է դրա ժամկետի սկիզբը:* Նույն հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ *ամիսներով հաշվարկվող ժամկետը լրանում է*

ժամկետի վերջին ամսվա համապատասխան ամսաթվին: Կես տարով որոշված ժամկետի նկատմամբ կիրառվում են ամիսներով հաշվարկվող ժամկետների կանոնները:

Վերոշարադրյալի հաշվառմամբ՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը փաստում է, որ Դիմողի՝ Սահմանադրական դատարան դիմելու համար Սահմանադրական օրենքի 69-րդ հոդվածի 3-րդ մասով սահմանված **վեցամսյա ժամկետի ընթացքն սկսվել է 2026 թվականի մարտի 12-ից և ավարտվել 2026 թվականի սեպտեմբերի 12-ին:** Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ սեպտեմբերի 12-ը եղել է ոչ աշխատանքային օր՝ շաբաթ օր, ապա անհատական դիմումը Սահմանադրական դատարան ներկայացնելու վերջնաժամկետը եղել է սեպտեմբերի 14-ը: **Մինչդեռ** սույն անհատական դիմումը Սահմանադրական դատարան է մուտքագրվել 2026 թվականի սեպտեմբերի 25-ին: Հետևաբար՝ **Դիմողը բաց է թողել և սույն գործով լրացել է Սահմանադրական դատարան դիմելու համար սահմանված վեցամսյա ժամկետը, ինչն էլ անհատական դիմումի հիման վրա գործի քննությունը մերժելու հիմք է:**

Դիմողի պնդումը, որ Վճռաբեկ դատարանի վերջնական դատական ակտը կայացվել է 11.03.2026 թ., սակայն դրա ամբողջական տեքստը «ԴատաԼեքս» դատական տեղեկատվական համակարգում հրապարակվել է միայն 26.03.2026 թ.-ին՝ այն ներկայացնելով որպես դիմումը պատշաճ ժամկետում ուղարկված լինելու հիմնավորում, դատական կազմն արձանագրում է, որ գործող իրավակարգավորմամբ Սահմանադրական օրենքի 69-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ («Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի 31-րդ հոդվածի 2-րդ մասի հաշվառմամբ) Սահմանադրական դատարան դիմելու համար սահմանված վեցամսյա ժամկետի ընթացքն սկսվում է ոչ թե վերջնական դատական ակտի ամբողջական տեքստը Դիմողին հասանելի դառնալու կամ «ԴատաԼեքս» դատական տեղեկատվական համակարգում հրապարակվելու օրվանից, այլ վերջնական դատական ակտն օրինական ուժի մեջ մտնելուն հաջորդող օրվանից:

Հետևապես՝ նման իրավակարգավորման պայմաններում դատական կազմն արձանագրում է, որ սույն դիմումով չի պահպանվել Սահմանադրական օրենքի 69-րդ հոդվածի 3-րդ մասով անհատական դիմումին ներկայացվող՝ այն **վերջնական դատական ակտն օրինական ուժի մեջ մտնելուց ոչ ուշ, քան վեց ամիս հետո Սահմանադրական դատարան ներկայացնելու պահանջը:**

Ուստի՝ սույն անհատական դիմումով գործի քննությունը **ենթակա է մերժման՝** Սահմանադրական օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի և 69-րդ հոդվածի 5-րդ մասով սահմանված՝ **Սահմանադրական դատարան դիմելու համար նախատեսված վեցամսյա ժամկետը լրացած լինելու հիմքով:**

Ելնելով վերոշարադրյալից և ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» սահմանադրական օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետով, ինչպես նաև 69-րդ հոդվածի 5-րդ մասի պահանջներով՝ Սահմանադրական դատարանի դատական կազմը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց .

Տիգրան Վարդանյանի անհատական դիմումով գործի քննությունը մերժել:

Նախագահող՝

Անդամներ՝

Ս. Սաֆարյան

Վ. Վարդանյան

Ա. Վաղարշյան

12 հոկտեմբերի 2026 թվականի

ՍԴԴԿՈ-89